

[Time: 3.00 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1 Multiple Choice Questions

A. Select the most appropriate answer from the option given below. (Any Ten out of Twelve) 10

- i) Patent, copyright, Trademark these all are the example of ----- Monopoly.
  - a. Joint monopoly
  - b. Legal monopoly
  - c. Private monopoly
  - d. Simple monopoly
- ii) ----- market doesn't require advertisement.
  - a. Perfect competition
  - b. Monopoly
  - c. Oligopoly
  - d. Duopoly
- iii) The price in long-run period is ---- than short run period.
  - a. More
  - b. Less
  - c. Equal
  - d. Optimal
- iv) In case of oligopoly there are ----- Sellers.
  - a. Large numbers
  - b. One
  - c. Few
  - d. Minimum
- v) The model of price rigidity presented by -----.
  - a. Chamberlin
  - b. Paul Swazy
  - c. Karl Marx
  - d. Adam Smith
- vi) Demand curve in monopolistic competition is -----.
  - a. Less elastic
  - b. More elastic
  - c. Inelastic
  - d. Horizontal
- vii) ----- ignores the role of the consumers.
  - a. Cost-plus pricing
  - b. Dumping
  - c. Marginal cost pricing
  - d. Transfer pricing

- viii) The methods of computing transfer pricing -----.
- Market based transfer price
  - Cost based transfer price
  - Cost-plus pricing
  - All of the these
- ix) Cost-plus pricing method concentrates only on cost of production and -----.
- Profit margin
  - Abnormal profit
  - Excess profit
  - Saving of the firm
- x) Capital budgeting decisions are -----.
- Reversible
  - Irreversible
  - Not important
  - Neutral
- xi) Net present value is calculated as -----.
- The future value of a project's cash flows + its initial cost
  - The present value of a project's cash flows + its initial cost
  - The future value of a project's cash flows - its initial cost
  - The present value of a project's cash flows - its initial cost
- xii) The formula to calculate Payback period is -----.
- Initial investment / Annual cash flow
  - Initial investment – Annual cash flow
  - Initial investment + Annual cash flow
  - Initial investment × Annual cash flow

10

B. State whether the following statements are True or False. (Any Ten out of Twelve)

- Under the perfect competition, firms are always price taker.
- There are large number of buyers and sellers in the monopoly market.
- Firm can occur normal as well as abnormal profit in the long run.
- In the monopsonic competition, selling cost is very important, because goods are differentiated.
- Prof. E. Chamberlin introduced the concept of 'group' under monopolistic competition.
- Kinked demand curve model is a non-collusive oligopoly model.
- Marginal cost means cost of producing an extra unit of output.
- Cost-plus pricing is also called as full cost pricing.
- Full cost pricing method is generally used by manufacturing firms.
- There are five steps involved in the capital budgeting.
- Capital budgeting decisions are reversible.
- Net present value method also known as discounted cash flow technique.

- Q.2 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions. 15
- A. Explain the features of perfect competition.
  - B. Discuss the long run equilibrium of firm under perfect competition with the help of diagram.
  - C. Explain the features of monopoly market.
- Q.3 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions. 15
- A. Explain the short run equilibrium of a firm under monopolistic competition.
  - B. Explain effects of selling cost with the help of diagram.
  - C. Explain the features of oligopoly.
- Q.4 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions. 15
- A. Discuss the marginal cost pricing method.
  - B. Explain the meaning and types of price discrimination.
  - C. Write detail note on 'transfer pricing.'
- Q.5 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions. 15
- A. Explain the meaning and features of capital budgeting.
  - B. What are the advantages and disadvantages of capital budgeting.
  - C. Explain payback period method.
- Q.6 Write notes on Any **Four** out of **Six**. 20
- A. Profit maximisation principle
  - B. Meaning of monopoly
  - C. Production cost
  - D. Dumping
  - E. Net Present Value method
  - F. Internal Rate of Return method

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१ बहुपर्यायी प्रश्न

अ. खाली दिलेल्या पर्यायातून सर्वात योग्य उत्तर निवडा. (बारा पैकी कोणतेही दहा)

10

i) पेटंट, कॉपीराइट, ट्रेडमार्क हे सर्व ----- ची उदाहरणे आहेत.

- अ) संयुक्त मत्तेदारी
- ब) कायदेशीर मत्तेदारी
- क) खाजगी मत्तेदारी
- ड) साधी मत्तेदारी

ii) ----- बाजारामध्ये जाहिरातीची आवश्यकता नसते.

- अ) पूर्ण स्पर्धा
- ब) एकाधिकार किंवा मत्तेदारी
- क) अल्पाधिकार
- ड) द्वयाधिकार

iii) दीर्घ कालावधीतील किंमत ही अल्प कालावधीतील किंमतीपेक्षा ----- असते.

- अ) अधिक
- ब) कमी
- क) समान
- ड) इष्टतम

iv) अल्पाधिकाराच्या बाबतीत विक्रेते ----- असतात.

- अ) मोठ्या संख्येने
- ब) एक
- क) काही
- ड) किमान

v) किंमत ताठरतेचे प्रतिमान ..... यांनी मांडले.

- अ) चेंबरलिन
- ब) पॉल स्विझी
- क) कार्ल मार्क्स
- ड) अँडम स्मिथ

- vi) मत्केदारीयुक्त स्पर्धेतील मागणी वक्र हा ..... असतो.
अ) कमी लवचिक
ब) अधिक लवचिक
क) लवचिक
ड) क्षितिजसमांतर
- vii) ----- ग्राहकांच्या भूमिकेकडे दुर्लक्ष करते.
अ) खर्च-अधिक किंमत
ब) अवपुंजन
क) सीमांत खर्च किंमत
ड) हस्तांतरण किंमत
- viii) ----- ही हस्तांतरण किंमत मोजण्याची पद्धती होय.
अ) बाजार आधारित हस्तांतरण किंमत
ब) खर्च आधारित हस्तांतरण किंमत
क) किंमत-अधिक किंमत
ड) वरील सर्व
- ix) खर्च-अधिक किंमत पद्धत ही केवळ उत्पादन खर्च आणि ----- यावर भर देते.
अ) नफा मार्जिन
ब) असामान्य नफा
क) आधिक्य नफा
ड) उद्योगसंस्थेची बचत
- x) भांडवल अंदाजपत्रकिय निर्णय ----- आहेत.
अ) परिवर्तनीय
ब) अपरिवर्तनीय
क) अमहत्वपूर्ण
ड) तटस्थ
- xi) निव्वळ वर्तमान मूल्य ----- म्हणून मोजले जाते.
अ) प्रकल्पाच्या रोख प्रवाहाचे भविष्यातील मूल्य + त्याची प्रारंभिक किंमत
ब) प्रकल्पाच्या रोख प्रवाहाचे सध्याचे मूल्य + त्याची प्रारंभिक किंमत
क) प्रकल्पाच्या रोख प्रवाहाचे भविष्यातील मूल्य - प्रारंभिक किंमत
ड) प्रकल्पाच्या रोख प्रवाहाचे सध्याचे मूल्य - प्रारंभिक किंमत
- xii) ----- हे पेबॅक कालावधीची गणना करण्याचे सूत्र आहे.
अ) प्रारंभिक गुंतवणूक / वार्षिक रोख प्रवाह
ब) प्रारंभिक गुंतवणूक - वार्षिक रोख प्रवाह
क) प्रारंभिक गुंतवणूक + वार्षिक रोख प्रवाह
ड) प्रारंभिक गुंतवणूक $\times$ वार्षिक रोख प्रवाह

ब. खालील विधाने सत्य आहेत की असत्य आहेत ते सांगा. (बारा पैकी कोणतेही दहा)

- i) परिपूर्ण स्पर्धेच्या अंतर्गत, उद्योगसंस्था ह्या नेहमी किंमत स्विकारणा-या असतात.
- ii) मत्केदारी बाजारपेठेत मोठ्या संख्येने उपभोक्ते आणि विक्रेते असतात.
- iii) उद्योगसंस्थेला दीर्घकाळात सामान्य तसेच असामान्य नफा मिळू शकतो.
- iv) क्रेताधिकार (ग्राहकांची मत्केदारी) स्पर्धेमध्ये, विक्री खर्च खूप महत्त्वाचा असतो, कारण वस्तू ह्या विभेदिकृत असतात.
- v) प्रा. ई. चेंबरलिन यांनी मत्केदारीयुक्त स्पर्धेअंतर्गत 'समुह' ही संकल्पना मांडली.
- vi) विकुंचित मागणी वक्र प्रतिमान हे असंगनमत अल्पाधिकार प्रतिमान आहे.
- vii) सीमांत खर्च म्हणजे उत्पादनाचे अतिरिक्त युनिट तयार करण्यासाठी येणारा खर्च होय.
- viii) खर्च अधिक किंमतीलाच पूर्ण खर्च किंमत असेही म्हणतात.
- ix) पूर्ण खर्च किंमत पद्धत सामान्यतः उत्पादकीय संस्थांद्वारे वापरली जाते.
- x) भांडवली अर्थसंकल्पात किंवा अंदाजपत्रकात पाच पायऱ्यांचा समावेश आहे.
- xi) भांडवली अंदाजपत्रकीय निर्णय हे परिवर्तनिय असतात.
- xii) निव्वळ वर्तमान मूल्य पद्धतीलाच सवलत रोख प्रवाह तंत्र म्हणूनही ओळखले जाते.

- प्र.२ खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. १५
- अ) परिपूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
  - ब) आकृतीच्या साहाय्याने परिपूर्ण स्पर्धेच्या अंतर्गत उद्योगसंस्थेच्या दीर्घकालीन समतोलाची चर्चा करा.
  - क) मत्केदारी बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. १५
- अ) मत्केदारी स्पर्धा अंतर्गत उद्योगसंस्थेचे अल्पकालीन संतुलन स्पष्ट करा.
  - ब) आकृतीच्या साहाय्याने विक्री खर्चाचे परिणाम स्पष्ट करा.
  - क) अल्पाधिकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. १५
- अ) सीमांत खर्च किंमत पद्धतीची चर्चा करा.
  - ब) किंमत भेदभावाचा अर्थ आणि प्रकार स्पष्ट करा.
  - क) 'हस्तांतरण किंमत' यावर सविस्तर टिप लिहा.
- प्र.५ खालील तीनपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. १५
- अ) भांडवली अर्थसंकल्पाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
  - ब) भांडवली अंदाजपत्रकाचे फायदे आणि तोटे काय आहेत?
  - क) परतावा कालावधीची पद्धत स्पष्ट करा.
- प्र.६ सहापैकी कोणत्याही चारवर टिपा लिहा. 20
- अ) नफा महत्तमिकरणाचे तत्व
  - ब) मत्केदारीचा अर्थ
  - क) उत्पादन खर्च
  - ड) अवपुंजन
  - इ) निव्वळ वर्तमान मूल्य पद्धत
  - ई) परतावा पद्धतीचा अंतर्गत दर